

Protokół

1 posiedzenia, V. sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego
z dnia 24. Listopada 1887.

Początek o godzinie 12. minut 20.

Przewodniczący Marszałek krajowy J. E. hr. Jan Tarnowski.

Obecnych posłów 92.

Ze strony c. k. Rządu c. k. Namiestnik J. E. Filip Zaleski.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i zagaja posiedzenie i otwiera na mocy reskryptu cesarskiego z dnia 5. Listopada b. r. 1. posiedzenie, V. sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego.

Na tymczasowych sekretarzy zaprasza J. E. Marszałek pp. hr. Stanisława Badeniego, Adama Jędrzejowicza, księcia Leona Sapiechę i ks. Siczynskiego.

Po przemówieniu wznosi J. E. Marszałek okrzyk na cześć Najjaśniejszego Pana, który Izba trzykrotnie powtarza.

Przemawia J. E. p. Namiestnik i przedstawia radeę c. k. Namiestnictwa p. Laskowskiego, jako zastępcę Komisarza rządowego.

J. E. p. Marszałek oddaje cześć pamięci zmarłych posłów ś. p. księcia Romana Czartoryskiego, ś. p. Marszałka Mikołaja Zyblikiewicza i ś. p. Ryszarda Zawadzkiego, którą Izba przez powstanie wyraża.

Następnie na wniosek J. E. Marszałka zezwala Izba by w protokole obrad Sejmu zanotować wyrazy żalu i uznania zasług zmarłych.

J. E. Marszałek uwiadamia Izbę, iż udzielił następujących urlopów: pp. księciu Władysławowi Sapieże na dni 6, hr. Stefanowi Zamoyskiemu na dni 3, J. E. hr. Ludwikowi Wodziekiemu na dni 5, i p. Siemiginowskiemu na dni 8.

Na wniesione na ręce J. E. Marszałka prośby i odczytane przez Sekretarza p. hr. Stanisława Badeniego udziela Izba p. hr. Stanisławowi Tarnowskiemu (senior) urlopu do końca bieżącej sesyi sejmowej p. Żarskiemu na 4 tygodni, p. J. E. księciu Adamowi Sapieże na 10 dni.

Sekretarz p. hr. St. Badeni czyta pismo p. Tytusa Siengalewicza, z daty Zabłotów 22. b. m. którym tenże składa mandat jako poseł z mniejszych posiadłości okręgu wyborczego „Śniatyn-Zabłotów“.

J. E. Marszałek oświadcza, iż pismo to zakomunikuje c. k. Prezydyum Namiestnictwa, celem rozpisania nowego wyboru.

Sekretarz p. hr. St. Badeni czyta pismo c. k. Prezydyum Namiestnictwa z dnia 24. Listopada b. r. L. 10.286 zawierające przedłożenie rządowe preliminarzy funduszków indemnizacyjnych Galicyi wschodniej i zachodniej oraz Wielkiego Księstwa Krakowskiego na r. 1888.

J. E. Marszałek oświadcza, iż przedłożenia powyższe zamieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Przemawia p. Romańczuk, użalając się, iż przy sposobności zagajenia Sejmu ani ze strony Marszałka krajowego ani Reprezentanta Rządu nie słyszy także języka ruskiego.

Przemawia p. Golejewski.

Po objaśnieniu J. E. Marszałka pod względem formalnym przemawia p. Romańczuk powtórnie

Przystąpiono do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest pierwsze czytanie sprawozdania z petycyi mieszkańców miejscowości Huta Samokłeska w powiecie Jasielskim w sprawie wyłączenia tej miejscowości ze związku gminy Folsz.

Sprawozdawca p. Smolka wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji administracyjnej z 17 członków składać się mającej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje pierwsze czytanie:

Sprawozdania z petycyi mieszkańców przysiółka Laskówka, w powiecie Brzozowskim, w przedmiocie wyłączenia tej miejscowości ze związku gminy Bachórz i utworzenia z niej samostnej gminy.

Sprawozdania z petycyi mieszkańców kolonii Unterbergen, w przedmiocie wydzielenia tej kolonii ze związku gminy Podbereże, powiatu lwowskiego.

Sprawozdania w przedmiocie uregulowania obowiązków co do zakładania, rozszerzenia, utrzymywania, jakoteż co do dozoru cmentarzy.

Sprawozdawca p. Smolka wnosi odesłanie powyższych 3 sprawozdań do komisji administracyjnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

J. E. p. Smolka stawia wniosek upoważnienia przez Wysoką Izbę Wydziału krajowego do przedstawienia Wys. Sejmowi bez drukowania sprawozdań i wniosków Wydziału krajowego w przedmiocie uchwalania dodatków do podatków bezpośrednich na potrzeby gminne, dodatków do podatków konsumcyjnych i opłat od napojów spirytusowych, jakoteż na udzielenie prawa do poboru opłat mytniczych, oraz innych mniejszej wagi sprawozdań.

Izba uchwała wniosek powyższy bez rozprawy.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania o budżecie krajowym na rok 1888.

Sprawozdawca p. Wereszezyński wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej z 17 członków wybrać się mającej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania z czynności dotyczących się krajowej średniej szkoły gospodarstwa lasowego.

Sprawozdawca p. Wereszezyński wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji gospodarstwa krajowego z 17 członków wybrać się mającej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. Lipca 1886 do końca Czerwca 1887 roku.

Sprawozdawca p. Pietruski wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji lustracyjnej z 9 członków wybrać się mającej.

Przemawia p. Henzel i stawia następujący dostatecznie poparty wniosek.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Odstępuje się od wyboru komisji lustracyjnej, natomiast przydziela się „Sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego”. Departamentami poszczególnym przez Sejm wybieranym komisjom, mianowicie:

Komisji gminnej	Departament I-
„	gospodarstwa krajowego Departament II.
„	szkolnej „ III.
„	drogowej „ IV.
„	administracyjnej „ V. i VI.

Po przemówieniu p. St. Badeniego pod względem formalnym zgadza się wnioskodawca na opuszczenie pierwszego ustępu swego wniosku.

Przemawia p. Wasilewski.

Po zrzeczeniu się głosu przez Sprawozdawcę p. Pietruskiego Izba w głosowaniu uchwala wniosek p. Henzla, z poprawką p. hr. St. Badeniego w brzmieniu następującem:

Sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego przydziela się departamentami poszczególnym przez Sejm wybieranym komisjom, mianowicie:

Komisji gminnej	Departament I.
„	gospodarstwa krajowego Departament II.
„	szkolnej „ III.
„	drogowej „ IV.
„	administracyjnej „ V. i VI.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania w przedmiocie reformy ustaw szkolnych.

Sprawozdawca p. Pietruski wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji szkolnej z 15 członków wybrać się mającej.

Przemawia p. Czerkawski i wnosi ażeby komisya szkolna składała się z 16 członków.

Izba uchwala odesłanie przedmiotu zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy, zaś ilość członków komisji zgodnie z wnioskiem p. Czerkawskiego.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania o krajowym funduszu szkolnym emerytalnym.

Sprawozdawca p. Pietruski wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwala ten wniosek bez rozprawy.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania w przedmiocie nauczania języka niemieckiego w szkołach średnich.

Sprawozdawca poseł Pietruski wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji szkolnej.

Izba uchwala ten wniosek bez rozprawy.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania w przedmiocie petycji Julii Oleksinowej, wdowy po nauczycielu szkół ludowych, o przyznanie stałego daru z łaski.

Sprawozdawca poseł Pietruski wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji szkolnej.

Izba uchwala ten wniosek bez rozprawy.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania w przedmiocie projektu do zmiany niektórych postanowień ustawy o publicznych dojazdach kolejowych.

Sprawozdawca p. Władysław Badeni wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji drogowej z 12 członków wybrać się mającej.

Izba uchwala ten wniosek bez rozprawy.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania w przedmiocie nadzwyczajnego wydatku na osuszenie części gruntów dóbr Tropiszowa.

Sprawozdawca p. Hoszard wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwala ten wniosek bez rozprawy.

Następuje pierwsze czytanie:

Sprawozdania z petycji gminy Raby wyżnej w sprawie wyłączenia jej z okręgu e. k. Sądu powiatowego w Jordanowie i e. k. Starostwa Myślenickiego a przydzielenie do okręgu e. k. Sądu i e. k. Starostwa w Nowym Targu.

Sprawozdania w przedmiocie przeniesienia miejscowości Horodyszcze z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Łące c. k. Starostwa Samborskiego, do okręgu c. k. Sądu powiatowego delegowanego w Samborze tego samego c. k. Starostwa.

Sprawozdania z petycji gminy Sądziżowa w sprawie ustanowienia trzeciego c. k. Sądu powiatowego w obwodzie c. k. Starostwa Ropezyckiego z siedzibą w mieście Sędziżowie.

Sprawozdawca p. Bereźnicki wnosi odesłanie powyższych trzech przedmiotów do komisji prawnej z 9 członków wybrać się mającej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem Sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje pierwsze czytanie sprawozdania o potrzebie przeniesienia niektórych miejscowości z obszaru jednej Reprezentacji powiatowej do innej, mianowicie gmin Bratkowce, Stankowa, Burezyce Stare i Burezyce Nowe.

Sprawozdawca p. Bereźnicki wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji administracyjnej.

Izba uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Następnie wnosi p. Bereźnicki zamieszczenie na porządku dziennym następnego posiedzenia wyboru tych komisji które na dzisiejszem posiedzeniu uchwalone nie zostały mianowicie :

Petycyjnej z 24. członków, bankowej z 11. członków, gminnej z 14. członków, górniczej z 8. członków, asekuracyjnej z 9. członków, podatkowej z 12. członków.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem p. Bereźnickiego.

Sekretarz p. książę Leon Sapieha czyta następujące dostatecznie poparte wnioski :

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Zważywszy, że uchwała Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem z dnia 14. Lipca 1880, w której Sejm wypowiedział opinię swoją o niezbędnej potrzebie reformy szkół średnich i o kierunku, w jakimby reforma ta odpowiednio do potrzeb kraju dokonana być powinna — dotychczas nie odniosła skutku ;

zważywszy, że według §. 11. lit. i. ustawy zasadniczej o Reprezentacji państwa z d. 21. Grudnia 1867 w związku w §. 12. tejże ustawy, do zakresu działania Rady państwa należy tylko uchwalenie zasad nauczania w gimnazyach, zaś do Sejmów krajowych należy całe ustawodawstwo o szkołach realnych, a co do gimnazyów cały ten zakres ustawodawczy, jaki Sejmom w sprawie szkół ludowych służy ;

zważywszy wreszcie, że dotąd ani Radzie państwa ani Sejmowi krajowemu nie była dana sposobność spełnienia swej ustawodawczej władzy w sprawie szkół średnich, przez co cały ten, tak ważny dział wychowania publicznego jest zorganizowany bez udziału powołanych do tego konstytucyjnych czynników,

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd, aby projekta do ustaw o reorganizacji szkół średnich co rychlej opracował, i właściwym ciałem ustawodawczym do konstytucyjnego załatwienia przedłożył.

We Lwowie dnia 24. Listopada 1887.

Wnioskodawca: Tadeusz Romanowicz w. r.

Czerkawski, Łubieński, Waygart, Goldmann, Fruchtman, Wasilewski, ks. Sawa, S. Badeni, Lenartowicz, Pławicki, Gross, ks. Kopyciński, Uderski, H. Janko, T. Merunowicz, Rogoyski, Skalkowski.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem ponownie wyraża c. k. Rządowi usilne życzenie, aby sesye Sejmu corocznie tak były zwoływane, by Sejm bez kolizyi

z innemi ciałami ustawodawczemi mógł obradować przez dłuższy niż dotąd czas, wystarczający do spełnienia ważnych zadań, Sejmowi poruczonych.

We Lwowie 24. Listopada 1887.

Wnioskodawca: Tadeusz Romanowicz w. r.

Ks. Sawa, Dr. Kopyciński, Czerkawski, P. Gross, Goldmann, Szałkowski, E. Uderski, Rogoyski, T. Merunowicz, Waygart, Fruchtmann, Łubieński, S. Badeni, Wasilewski, Henryk Janko.

JE. Marszałek oświadcza iż wnioski powyższe traktowane będą regulaminowo.

Sekretarz p. ks. Leon Sapieha czyta następującą dostatecznie popartą interpelacyę do JE. p. Komisarza rządowego.

I n t e r p e l a c y a !

Do Jego Ekszelleneyi Pana Namiestnika jako komisarza rządowego; Zmarły w r. 1882 w Wojniczu Tomasz Bodzioch testamentem z dnia 25. Maja 1882 zapisał kwotę 10.000 zł. w. a. w gotówce na stypendya dla uczniów niższej szkoły rolniczej w Czernichowie.

Zważywszy, że fundusz ten, wraz z narosłymi odsetkami, w łącznej sumie 10.642 zł. 36¹/₂ ct. na podstawie uchwały c. k. Sądu powiatowego w Wojniczu z dnia 8. Sierpnia 1885, l. 5613, c. k. Prokuratorzy Skarbu we Lwowie odesłanym został, a pomimo, iż od tego zrealizowania legatu przeszło dwa lata upłynęły, fundacya ta dotychczas nie jest aktywowaną, ku wielkiej szkodzi tak uczącej się młodzieży, jakoteż i w ogóle sprawy nauki rolnictwa, zapytują podpisani:

- 1) Z jakich powodów wymieniona wyżej fundacya dotychczas nie weszła w życie,
- 2) Jak sprawa ta obecnie stoi i co Rząd uczynić zamierza, aby aktywowanie tej fundacyi przyspieszyć?

We Lwowie 24. Listopada 1887.

Tadeusz Romanowicz w. r.

Waygart Goldmann, Czerkawski, Fruchtmann, Gross, St. Badeni, Łubieński, Lenartowicz, F. Pławicki, S. Sapieha, E. Uderski, T. Merunowicz, Kopyciński, Szałkowski, Rogoyski, Henryk Janko, ks. Sawa.

JE. Marszałek oświadcza iż interpelacya powyższa zakomunikowaną zostanie JE. p. komisarzowi rządowemu.

Po wyczerpaniu porządku dziennego zamyka JE. Marszałek posiedzenie i naznacza następne na dzień 25. Listopada o b. r. godzinie 11 przed południem z następującym porządkiem dziennym.

P o r z ą d e k d z i e n n y

2. posiedzenia, 5. sesyi, V. peryodu Sejmu galicyjskiego które się odbędzie w Piątek dnia 25. Listopada 1887 o godzinie 11. przed południem.

1. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z ponownem przedłożeniem projektu ustawy o stosunkach sług.

Sprawozdawca poseł Smolka.

2. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustaw budowniczych
 - a) dla wszystkich miast i miasteczek w Galicyi z wyjątkiem miast Lwowa i Krakowa tudzież 29 miast, dla których już osobna ustawa budownicza istnieje;
 - b) dla wsi.

Sprawozdawca poseł Smolka.

3. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie miasta powiatowego Chrzanowa na pobór opłat od napojów spirytusowych.

Sprawozdawca poseł Smolka.

4. Sprawozdanie Wydziału krajowego z petycji dotyczących zezwolenia na pobór dodatków gminnych przewyższających 50% podatków bezpośrednich w gminach Bór Łodygowski, Bór Wilkowski, Kańczuga powiatu Bialskiego i gminy Zagródky w powiecie Lwowskim.

Sprawozdawca poseł Smolka.

5. Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie ustawodawczego zezwolenia gminie miasta Jasło na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych i piwa, tudzież na pobór 100% dodatku do podatku konsumcyjnego od wina.

Sprawozdawca poseł Smolka.

6. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności tyczących się krajowych niższych szkół rolniczych.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

7. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszów krajowych za rok 1886.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński.

8. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie reorganizacji szkół wydziałowych męskich.

Sprawozdawca poseł Pietruski.

9. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy Żulina powiatu Stryjskiego o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów leczenia względnie utrzymania Eleonory Michałowskiej w zakładach wiedeńskich.

Sprawozdawca poseł Hoszard.

10. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wybudowania własnego domu na potrzeby zakwaterowania c. k. żandarmeryi we Lwowie.

Sprawozdawca poseł Bereźnicki.

11. Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z petycji Wydziału powiatowego w Buczaczu i innych o wyjednanie podwyższenia wynagrodzenia za dostarczone podwozy.

Sprawozdawca poseł Boreźnicki.

12. Wybór czterech sekretarzy, czterech kwestorów i dwunastu rewidentów, wybór komisji administracyjnej z 17 członków, budżetowej z 17 członków, gospodarstwa krajowego z 17 członków, szkolnej z 16 członków, drogowej z 12 członków, prawniczej z 9 członków, petycyjnej z 24 członków, bankowej z 11 członków, gminnej z 14 członków, górniczej z 8 członków, asekuracyjnej z 9 członków, podatkowej z 12 członków.

Koniec posiedzenia o godzinie 1. m. 30. z południa.

Marszałek krajowy

Jan Tarnowski w. r.

Sekretarze :

St. Badeni

A. Jędrzejowicz.